

מסכת הוריות פרק שני: הורה כהן משיח
מתוך "גמרא נו ח ה"
על שם הורי נפתלי וחנה הולנדר הכ"מ

קרבן כהן משיח שחטא

ויקרא ד,ג: אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת ויקרא ד,ד: והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה'

קרבן נשיא שחטא

ויקרא ד,כב: אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם ויקרא ד,כג: או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים

ובעבודה זרה:

במדבר טו,כז: ואם נפש אחת תחטא בשגגה והקריבה עז בת שנתה לחטאת

[הוריות ו,ב]

משנה:

הורה כהן משיח לעצמו שוגג [כלומר: טועה בדיון] ועשה שוגג - מביא פר; (הורה) שוגג ועשה מזיד, (או שהורה) מזיד ועשה שוגג - פטור (מקרבן): שהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת בית דין לצבור (מה הוראת ב"ד לצבור - אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה, אף הוראת כהן משיח לעצמו - אינו חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה, כדמפרש בגמרא: 'לאשמת העם' [ויקרא ד,ג] - הרי משיח כצבור, וכי הורו בית דין מזידין ועשו קהל שוגגין - לא הוי הוראה, והוי שגגת מעשה לחודיה, והוי יחידין, ומייתו כל חד וחד כשבה או שעירה, אבל כהן משיח - כי הורה מזיד ועשה שוגג - לא דיניה כיחיד ופטור לגמרי, דהכי אמרינן בפרק בתרא (דף יא.) "מעם הארץ" [ויקרא ד,כז] - פרט למשיח, דאינו מביא קרבן בשגגת מעשה).

גמרא:

'שוגג ועשה שוגג - מביא פר' פשיטא (דכי הורה בשוגג ועשה שוגג דהוי שוגג מעליא, ומביא פר קרבן) [דהא כתיב ויקרא ד,ג: אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת] ? !
אמר אביי: הכא במאי עסקינן? כגון שהורה, ושכח מאיזה טעם הורה, ובשעה שטעה - אמר "הריני עושה על דעת הוראתי"; דמהו דתימא כיון דאילו מתידע ליה (מאיזה טעם הורה) שמא הדר ביה (שמא היה חוזר בו מאותו טעם, וכי שכח ההוא טעמא ואף על פי כן הוא עושה, ותולה בהוראתו ראשונה) - (אימא) כמזיד דמי, ולא לחייב (קרבן)? - קא משמע לן [שזה נחשב שוגג].

מזיד ועשה שוגג כו':

מנא הני מילי?

דתנו רבנן [סיפרא פרשת ויקרא דיבורא דחטאות פרק ב משנה א] [ויקרא ד,ג] [אם הכהן המשיח יחטא] לאשמת העם [והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת] - הרי משיח כצבור, שיכול (לגמור מדין קל וחומר שמשיח כצבור, ולא צריך למכתב 'לאשמת העם' אף על גב דאילו לא נאמר 'לאשמת העם' - הייתי למד מן הדין): והלא דין הוא:

(הוריות ז, א)

צבור מוצא מכלל יחיד (דיחיד מביא כשבה או שעירה, וצבור מביא פר) ומשיח מוצא מכלל יחיד [כהן משיח מביא פר]: מה צבור אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה - אף משיח לא יהא חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה!
או כלן לדרך זו: נשיא מוצא מכלל יחיד (דבכלל 'אם נפש אחת' [ויקרא ד,כז] הוא, ומוצא מכלל, דיחיד מביא כשבה או שעירה, ונשיא מביא שעיר) ומשיח מוצא מכלל יחיד: מה נשיא מביא בשגגת מעשה בלא העלם דבר - אף משיח מביא בשגגת מעשה בלא העלם דבר?

נראה למי דומה: צבור בפר ואין מביאין אשם תלוי (ואין מביאין אשם תלוי כלל, כדאמר לקמן: דכתיב ביה באשם תלוי [ויקרא ה, יז] 'ואם נפש כי תחטא וגו' ולא ידע ואשם, וכתיב [פסוק יח] 'וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע': מי שחטאתו ושגגתו שוה חייב בשגגת מעשה בלא העלם דבר, יצא כהן משיח שחטא בהעלם דבר, וכל שכן צבור דיצא מאשם תלוי, משום ד'העלם דבר' בהדיא כתיב בהו, ואין חטאתו ושגגתו שוה, דבעינן העלם דבר עם שגגת מעשה; ועוד: דצבור אינו בכלל 'נפש', ומשיח בפר ואין מביא אשם תלוי; מה צבור אינו חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה - אף משיח לא יהא חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה? או כלל לדרך זו: נשיא מביא שעירה בעבודת כוכבים ומביא אשם ודאי (נשיא ומשיח ודאי, ומשיח מביא שעירה בעבודת כוכבים ודאי) 'ואם נפש' דאחד מביאין שעירה בעבודת כוכבים, דכתיב בפרשת 'שלח לך אנשים' בעבודת כוכבים [במדבר טו, כז] 'ואם נפש' דאחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח במשמע; ומביא אשם ודאי - בין נשיא ובין משיח, דכתיב באשם גזילות ובאשם מעילות [נפש] [ויקרא ה, כא] - אשם גזילות; אשם מעילות בפסוק טו, ומשיח ונשיא בכלל 'נפש' [אחא] הן, וצבור אין מביאין אשם ודאי, דאינו בכלל 'נפש' [אחא] [ויקרא ה, יז]; והא דתנן 'אין חייבין אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת' וכן המשיח הכי משמע: דב"ד - הוא דאינו חייבין כלל עד שיורו בדבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת: שאם הורו בשחייבין על זדונו כרת ושגגתו אשם פטורין לגמרי, ועוד: דבאשמות אין בהם דין שוגג, דעל זדון הוא מביא אשם, וכן המשיח אין מביא פר אלא בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, אבל במקום אשם ודאי - חייב אשם, לפי שהוא בכלל 'נפש' [אחא], דלהכי הושווה לצבור: דאין מביאין פר במקום אשם; מה נשיא מביא בשגגת מעשה - אף משיח מביא בשגגת מעשה? תלמוד לומר: [ויקרא ד, ג] [אם הכהן המשיח יחטא] לאשמת העם [והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת] הרי הוא משיח כצבור: מה צבור אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה - אף משיח אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה; אימא 'מה צבור הורה ועשו אחריהו בהוראתו חייבין' - אף משיח כשהורה ועשו אחריהו בהוראתו יהא חייב? תלמוד לומר [שם]: 'והקריב על חטאתו אשר חטא': על מה שחטא הוא מביא, ואין מביא על מה שחטאו אחרים.

אמר מר: 'משיח בפר ואין מביא אשם תלוי' - מנא ליה דאין מביא אשם תלוי? דכתיב (באשם תלוי): [ויקרא ה, יח] [והביא איל תמים מן הצאן בערך לאשם אל הכהן] וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג [והוא לא ידע ונסלח לו]: מי שחטאתו ושגגתו שוה (דאינו חייב עד דהוי הכל בשגגת מעשה, דהיינו יחיד); יצא משיח שאין שגגתו וחטאתו שוה (דאינו חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה) דכתיב [ויקרא ד, ג] [אם הכהן המשיח יחטא] לאשמת העם [והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת]: הרי הוא משיח כצבור! 'לאשמת העם' עד כאן לא קאמר ליה (כלומר: מ'לאשמת העם' קאמר דנפקא ליה דאין חטאתו ושגגתו שוה, דמשיח כצבור; והא אכתי לא קמה ליה היקש ד'לאשמת העם': דעדיין לא הועמד לאשמת העם במקומו: דהא קאמר 'אף על גב דאילו לא נאמר 'לאשמת העם' - יכולני ללמוד מן הדין דמשיח צריך העלם דבר עם שגגת מעשה כצבור, וקאמר 'נראה למי דומה: צבור בפר ואין מביאין אשם תלוי, ומשיח בפר ואין מביא אשם תלוי': בענין זה הוא דומה משיח לצבור אף על גב דאילו לא נאמר 'לאשמת העם', והכא קאמר דמ'לאשמת העם' נפקא ליה דמשיח אין חטאתו ושגגתו שוה: דאין מביאין אשם תלוי, והלא בלא 'אשמת העם' הוא דן ולמד! אלא 'אשם' - כדי נסבה (אלא עיקר הדין שהוא דן - כך הוא: צבור בפר, משיח בפר: מה צבור אינו חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה - אף משיח לא יהא חייב אלא על העלם דבר ושגגת מעשה).

משנה:

הורה (כהן משיח) בפני עצמו (כגון דמורו בתרי איסורי: בית דין בחלב והוא בעבודת כוכבים) ועשה בפני עצמו - מתכפר לו בפני עצמו (דמביא פר בפני עצמו, דאי הורה הוא בפני עצמו ולא הורו בית דין כלל - לא איצטריך למיתני דחייב להביא פר, דמקרא מלא הוא! אלא כי איצטריך למיתני - כגון שהורו בשני איסורים); הורה עם הצבור (בית דין, כגון דהורו בחדא איסור: הוא בחלב והן בחלב) ועשה עם הצבור - מתכפר לו עם הצבור (שהוא מתכפר בשל בית דין); (ומפני מה מתכפר בשל בית דין עם הצבור כי הורה עם הצבור? לפי שבדבורים הרבה שוה משיח לבית דין); שאין ב"ד חייבין (קרבן) עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת, וכן המשיח, ולא בעבודת כוכבים (אין חייבין קרבן) - עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת (והואיל והושווה משיח לבית דין - הלכך כי הורה עם הצבור ועשה עם הצבור - מתכפר עם

הצבור; והא דקתני 'שאיין ב"ד חייבין' ולא קתני 'שאיין צבור חייבין' - סתמא כרבי מאיר, דאמר לעיל בפרק קמא: 'ב"ד מביאין על ידיהן פר, והן פטורין'.

גמרא:

מנהני מילי?

דתנו רבנן: 'הורה עם הצבור ועשה עם הצבור, יכול יביא פר לעצמו? - ודין הוא: נשיא מוצא מכלל יחיד ומשיח מוצא מכלל יחיד; מה נשיא חטא בפני עצמו מביא בפני עצמו, חטא עם הצבור מתכפר לו עם הצבור (משום דבשגגת מעשה בלבד הוא מביא שעירה; והואיל וחטאתו בשגגת מעשה - הוא כיחיד דעלמא, הלכך: כי חטא על פי בית דין עם הצבור - דהוי 'העלם דבר עם שגגת מעשה' - מתכפר עם הצבור; ועוד שכן מתכפר לו עם הצבור ביוה"כ; לפיכך מתכפר לו עם הצבור) - אף משיח: חטא בפני עצמו (הורה בפני עצמו) - מביא בפני עצמו, חטא עם הצבור מתכפר לו עם הצבור;

לא! אם אמרת בנשיא, שכן מתכפר לו עם הצבור ביום הכפורים, תאמר במשיח שאין מתכפר לו עם הצבור ביום הכפורים? הואיל ואין מתכפר לו עם הצבור ביום הכפורים - יכול יביא פר לעצמו? תלמוד לומר (דכתיב בכהן משיח): (ויקרא ד, ג) [אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב] על חטאתו אשר חטא [פר בן בקר תמים לה'] (דמשמע: דכי חטא בפני עצמו - הוא דיביא בפני עצמו, הא אם חטא עם הצבור - מתכפר לו עם הצבור); הא כיצד: חטא בפני עצמו - מביא בפני עצמו; חטא עם הצבור - מתכפר לו עם הצבור.

היכי דמי (דכי הורה משיח בפני עצמו: דמורו בתרי איסורי - דמתכפר בפני עצמו)? אילימא דהוא מופלא (דהוא מופלא ב"ד) והם אינן מופלאין - פשיטא דמתכפר לו בפני עצמו: הוראה דלהון ולא כלום, ובעי אתויי כשבה או שעירה כל חד וחד (מצבור) (דהא תנן לעיל בפרק קמא (דף ד'): 'או שלא היה שם מופלא של בית דין': דלא הויא הוראה: שאע"פ שאינו מסנהדרין, שאילו היה מסנהדרין - אפילו [אם] קטן שבכולם לא היה שם - לא הויא 'הוראה', כדאמרין: 'מאי כל עדת? - דאי איתא לכולה סנהדרין הויא הוראה, ואי לא - לא הויא הוראה, וכשגגת מעשה לחודיה דמי: דמיתני כל חד וחד כשבה או שעירה - הכא נמי: כי הוי הוא מופלא והן אינן מופלאין, כי הורה בפני עצמו, הואיל והוא לא היה שם עמהן - פשיטא דמתכפר בפני עצמו, דהוראה דידהו - לאו כלום היא); ; ואי דאינון מופלאין והוא לאו מופלא - (כי הורה בפני עצמו) אמאי מתכפר לו בפני עצמו? הא הוראה ידיה ולא כלום היא (דכיון דאינו מופלא - לא ידע מאי קא מורה, ולא הוה 'הוראה מעליא', וכשגגת מעשה לחודיה דמי, ואשכחן משיח בשגגת מעשה גרידתא - פטור לגמרי, כדאמרין בסוף פירקא: שאין חטאתו שוה ליחידים)?

(הוריות ז, ב)

אמר רב פפא: כגון שהיו מופלין שניהן (בשוין: דהוא מופלא והן מופלאים; הלכך איצטריך למיתני דכי חטא בפני עצמו - אף על גב דהוראה דידהו הוי הוראה מעליא - אפילו הכי מתכפר בפני עצמו, משום דקא מורו בשני איסורי; חטא עם הצבור - אף על גב דהוא מופלא: דהוראה ידיה הוי הוראה מעליא - אפילו הכי מתכפר עם הצבור, משום דקא מורו בחזא איסורא).

סבר אביי למימר: 'חטא בפני עצמו ועשה בפני עצמו' היכי דמי? דיתבי בשני מקומות (משיח במקום אחד וב"ד במקום אחר), וקא מורו בתרי איסורי.

אמר ליה רבא: אטו שני מקומות גורמין? אלא אפילו יתבי אחד מקום, וכיון דקא מורו בתרי איסורי - 'חטא בפני עצמו' הוא.

פשיטא הוא בחלב והן בעבודת כוכבים - חטא בפני עצמו הוא: דהא חלוקין בטעמיהו (בפסוקים: דחלב ועבודת כוכבים - מתרי קראי נפקי) וחלוקין בקרבנות: דהוא בפר והן בפר ושעיר; דהא קא מייתו הני שעיר (דב"ד מייתי שעיר אעבודת כוכבים) והוא לא מייתי (שעיר), וכל שכן הוא בעבודת כוכבים והן בחלב, דחלוקין בקרבנותיהן [לגמרי]: דהוא שעירה (לחודיה, דכתיב בעבודת כוכבים בפרשת 'שלח לך אנשים': 'ואם נפש': דאחד יחיד ואחד נשיא במשמע) ואינהו פר! אלא הוא בחלב המכסה את הקרב (דהוי 'דבר שאין הצדוקים מודין', דהא לא מפרש קרא מאי ניהו: דאפילו אמוראי פליגי בשחיתת חולין ב'אלו טריפות' (דף ג:) מאי ניהו כרס הפנימי; וכל שכן חלב שעל גבי הדקים שאין הצדוקים מודין, דהא לא כתיב בהדיא! אי נמי דהורו בחלב שעל הקרב בין בכזית לפחות מכזית: דכזית לא כתיב בהדיא, והוי 'דבר שאין הצדוקין מודין') והן בחלב שעל הדקין - מהו? מי אמרינן 'אף על גב דקרבנן שוה (דהן בפר והוא בפר), כיון דמתרי

קראי קאתו (כדאמרין לעיל בפרק קמא (דף ג.) [??] 'ואת החלב': וי"ו יתירא להביא חלב שעל גבי הדקין) - הא פליגין בטעמיהו (הא חלוקים בפסוקים, ומתכפר בפני עצמו) ? או דלמא שם 'חלב' אחד הוא (והורה עם הצבור הוא ומתכפר עם הצבור) ? אם תמצא לומר 'שם חלב אחד הוא', הוא בחלב והן בדם (כגון בדם המובלע באיברים, או בין כזית לפחות מכזית, והוי 'דבר שאין הצדוקין מודין') - מהו ? מי אמרינן בטעמיהו הא פליגין, או דלמא כיון דשוין בקרבן, בתר קרבן אזלינן (דכיון דשוין בקרבן 'הורה עם הצבור' הוא, ומתכפר עם הצבור) ? תיקו.

שאין בית דין חייבין עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת וכו' : מנלן דעד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת ? כדאמרין באידך פירקין [פ"א משנה ג] : (ויקרא ד, ג) [ואם כל עדת ישראל ישגו] ונעלם דבר [מענין הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו] - 'דבר', ולא כל הגוף.

[שאין ב"ד חייבין (קרבן) עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת] וכן המשיח : מנלן ? דכתיב : (ויקרא ד, ג) [אם הכהן המשיח יחטא] לאשמת העם [והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת] - הרי משיח כצבור.

ולא בעבודת כוכבים [עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת] : מנלן ? דתנו רבנן : לפי שיצאה עבודת כוכבים (מכלל פר העלם דבר של צבור) לדון בעצמה (בהבאת פר ושעיר), יכול יהו חייבין על עקירת מצוה כולה ? נאמר כאן (בעבודת כוכבים) [במדבר טו, כד] [והיה אם] מעיני העדה [נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטת], ונאמר להלן [ויקרא ד, ג] [ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר] מעיני [הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו] : מה להלן בב"ד (דכתיב 'ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו' [ויקרא ד, ג], ואמרין לעיל בפרק קמא (דף ה.) : הוראה תלויה בבית דין, דכתיב 'ונעלם דבר מעיני הקהל' - דהיינו בית דין - ומעשה תלוי בקהל, דכתיב הקהל ועשו; ובעבודת כוכבים לא כתיב בית דין, דכתיב 'והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה' [במדבר טו, כד], ואי סלקא דעתא 'בית דין' - והא אין מעשה תלוי בבית דין אלא בקהל, דהכא כתיב 'מעניני העדה נעשתה', דהיינו מעשה; אלא: מה להלן בית דין דכתיב בפרשת ויקרא) - אף כאן נמי בבית דין, ומה להלן 'דבר', ולא כל הגוף ? - אף כאן [בעבודה זרה] נמי : 'דבר', ולא כל הגוף.

משנה : אין (בית דין) חייבין (קרבן) אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה (וצבור - הוא דכי עבדי בשגגת מעשה לחודיה מייתו כל חד וחד כשבה או שעירה, דדיניהם כיחידים: דכיון דלא עשו על פי בית דין - מחלקי כוליהו מהדדי, והוו יחידים, ויחידים חייבין בשגגת מעשה) ; וכן המשיח (אבל משיח בשגגת מעשה לחודיה פטור מכלום, כדאמר לקמן בפרק בתרא (דף יא.) 'מעם הארץ' [ויקרא ז, כז] - פרט למשיח, דאינו מביא בשגגת מעשה כלל, והיינו דקאמר יצא משיח שאין חטאתו בשגגה, דהיינו בשגגת מעשה) ; ולא בעבודת כוכבים : אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה.

גמרא : מנלן ? דתנו רבנן : [ויקרא ד, ג] [ואם כל עדת ישראל] ישגו [ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו] - יכול יהו חייבין על שגגת מעשה [בלי הוראת ב"ד] ? - תלמוד לומר : 'ישגו ונעלם דבר' : אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה.

וכן המשיח : מנלן ? דכתיב : (ויקרא ד, ג) [אם הכהן המשיח יחטא] לאשמת העם [והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת] - הרי משיח כצבור.

ולא בעבודת כוכבים אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה :
מנלן ?

דתנו רבנן : לפי שיצאה עבודת כוכבים לדון בעצמה ; יכול יהו
חייבין על שגגת המעשה ? - [במדבר טו, כד] [והיה אם] מעיני העדה [נעשתה לשגגה ועשו כל העדה
פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטת], ונאמר להלן [ויקרא ד, יג]
[ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר] מעיני [הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו] ; מה
להלן אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה - אף כאן אין
חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה ' ואילו משיח בעבודת
כוכבים לא קתני (דקתני ולא בעבודת כוכבים אין חייבים אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה ולא
קתני 'וכן המשיח' ; ומדלא קתני 'וכן המשיח' - מכלל דמשיח בעבודת כוכבים חייב בשגגת מעשה לחודיה) .

מתניתין מני ?

רבי היא , דתניא : 'משיח בעבודת כוכבים : רבי אומר בשגגת מעשה
(לחודיה) , וחכמים אומרים : בהעלם דבר (כלומר : עם שגגת מעשה, כשאר מצות) ;
ושוין שבשעירה , ושוין שאין מביא אשם תלוי .'
ותסברא ? 'בזדונו כרת ובשגגתו חטאת' (דעבודת כוכבים, דקתני ולא בעבודת כוכבים,
אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת) מי קתני ('וכן המשיח' ? והא קיימא לן דמשיח נמי
בעבודת כוכבים אינו חייב אלא על דבר שזדונו כרת ועל שגגתו חטאת, כדאמרין לקמן : 'אמר כאן עליה כו'
לאשמת העם הרי משיח כצבור' ואפילו הכי לא קתני במתניתין 'וכן המשיח' ?
אלא תני הא (בדבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת כשאר מצות, וכן המשיח) , הוא הדין
להא (והוא הדין בעבודת כוכבים : דמשיח כצבור : דאינו חייב בעבודת כוכבים אלא בדבר שזדונו כרת ושגגתו
חטאת) - הכא נמי : תנא הא (דאין חייבין בשאר מצות אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה וכן
המשיח) , והוא הדין להא (והוא הדין לעבודת כוכבים דמשיח כצבור : כי היכי דאין ב"ד חייבין על
עבודת כוכבים אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה, ודלא כרבי) .

מאי טעמא דרבי ?

אמר קרא (בפרשת 'שלח לך') : (במדבר טו, כח) וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בשגגה [לפני ה'
לכפר עליו ונסלח לו] : 'הנפש' - זה משיח ; 'השוגגת' זה נשיא ; 'בחטאה בשגגה' :
רבי סבר : ('חטאה בשגגה' הכי משמע) : חטא זה בשגגה היא (כלומר : בשגגת מעשה לחודיה,
ואפילו משיח) , ורבנן סברי : מי שחטאתו בשגגה (דהכי משמע 'וכפר הכהן על הנפש
השוגגת' : דיביא שעירה בשגגת מעשה מי שחטאו בשגגה בשאר מצות) , יצא משיח שאין חטאתו
בשגגה (בשאר מצות, כלומר : בשגגת מעשה) אלא בהעלם דבר (אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה :
דעל שגגת מעשה לחודיה - פסוד לגמרי) .

'ושוין שבשעירה' - כיחיד .

מנלן ?

דאמר קרא : (במדבר טו, כז) ואם נפש אחת [תחטא בשגגה והקריבה עז בת שנתה לחטאת] : אחד יחיד ,
ואחד נשיא , ואחד משיח - כולם בכלל 'נפש אחת' הן .

(הוריות ח, א)

'ושוין שאין (משיח) מביא אשם תלוי' .

מנלן ?

דכתיב (באשם תלוי) : (ויקרא ה, יח) [והביא איל תמים מן הצאן בערך לאשם אל הכהן] וכפר עליו הכהן על
שגגתו אשר שגג [והוא לא ידע ונסלח לו] : (ולרבי היכי מצי אמר 'יצא משיח' והא לרבי - חטאו בעבודת כוכבים
בשגגה הוא, דהא תניא לעיל 'משיח בעבודת כוכבים : רבי אומר בשגגת מעשה' ? אלא רבי סבר דהכי מתרץ קרא
לטעמיה) : רבי סבר מי שכל חטאו בשגגה , יצא זה (משיח) , שאין [כל]
חטאו בשגגה (דבעבודת כוכבים בלבד - הוא דחטאו בשגגה) אלא בהעלם דבר (אבל בשאר
מצות אין חטאו בשגגה בלבד, אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה) .

מיד 'כל' כתיב ?

אין ! דאם כן - נכתוב 'על שגגתו' למה לי 'אשר שגג' ? - הא קא משמע
לן : דעד דאיכא כל חטאו בשגגה , יצא משיח שאין כל חטאו בשגגה
אלא בעבודת כוכבים , ולא בשאר מצות [שאינו חייב] אלא בהעלם דבר
עם שגגת מעשה .

ורבנן (סבדי): מי שחטאו בשגגה, יצא משיח שאין חטאו בשגגה, לא בעבודת כוכבים ולא בשאר מצות, אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה (ולדברי הכל משיח אין מביא אשם תלוי, וכל שכן צבור דאין חייבין אשם תלוי, דהעלם דבר כתיב בהו בהדיא).

משנה:

אין בית דין חייבין (קרבן [פר העלם דבר]) עד שיורו בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת (ואם הורו בדבר שחייבין אשם ודאי – פטורין, דכתיב באשם ודאי* 'ואם נפש אחת', וב"ד אין הם בכלל 'נפש אחת'; ועוד: דבאשמות אין בהן דין העלם דבר, דחייבין אשם ודאי על המזיד כשוגג), וכן המשיח (אין מביא פר אלא על העלם דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, אבל במקום אשם ודאי - חייב להביא אשם ודאי, לפי שהוא בכלל 'נפש אחת'; ולהכי השוה לצבור: דאין מביא פר במקום אשם, אבל אשם יביא, כדתנן לקמן (ד' ט:): אשם ודאי הנשיא המשיח והיחיד חייבין וב"ד פטורין); ולא בעבודת כוכבים עד שיורו על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

* [לא באשם ודאי, אלא בחטאת; אך להלן בדף ח,א הגמרא לומדת אשם מחטאת].

גמרא:

מנלן?

דנניא: רבי אומר: נאמר כאן (ויקרא ד,יז) [ונודעה החטאת אשר חטאון] עליה [והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אותו לפני אהל מועד] ונאמר להלן (ויקרא יח,יח) [ואשה אל אחתה לא תקח לצרר לגלות ערותה] עליה [בחייה]; מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת - אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

אשכחן צבור, משיח מנלן?

[ויקרא ד,ג: אם הכהן המשיח יחטא] לאשמת העם [והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת] - הרי משיח כצבור.

נשיא (נמי לא יביא שעיר אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, כדתנן (שם): כל מצות שבתורה שחייבין על זדון כרת ועל שגגתו חטאת - יחיד מביא כשבה או שעירה, ונשיא מביא שעיר, ד) יליף 'מצות' 'מצות': כתיב גבי נשיא (ויקרא ד,כב) [אשר נשיא יחטא] ועשה אחת מכל מצות ה' [ואלקיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם], וכתוב בצבור (ויקרא ד,יג) [ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל] ועשו אחת מכל מצות ה' [אשר לא תעשינה ואשם]; מה צבור: דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת - אף נשיא: דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת; יחיד (נמי אינו מביא חטאת אלא על דבר שזדונו כרת, דתנן: כל מצות שבתורה וכו') - אמר קרא (ברשת ויקרא) (ויקרא ד,כז) ואם נפש [אחת] תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה ואשם] וילמד תחתון מעליון (יחיד מנשיא).

ולא בעבודת כוכבים עד שיורו [על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת]: בעבודת כוכבים מנלן?

דתנו רבנן: לפי שיצאה עבודת כוכבים לדון בעצמה (דהכא כתיב 'וכי תשגו ולא תעשו' [במדבר טו,כב] ולא כתיב הכא כרת) - יכול יהו חייבין אפילו על דבר שאין זדונו כרת ושגגתו חטאת (כגון מגפף ומנשק ומרבק, כדאמרינן במסכת סנהדרין בפרק 'ארבע מיתות' (דף ט:)) בלא תעשה, ואינו בכרת? - נאמר כאן [במדבר טו,כד] [והיה אם] מעיני [העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח לה'] ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטת], ונאמר להלן [ויקרא ד,יג] [ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר] מעיני [הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשם]: מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת - אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

אשכחן צבור; יחיד, נשיא, משיח [בעבודת כוכבים] - מנלן?

אמר קרא (במדבר טו,כז) ואם נפש אחת [תחטא בשגגה והקריבה עז בת שנתה לחטאת] אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח - כולן בכלל 'נפש אחת' הן, וילמד תחתון מן העליון (יחיד, נשיא ומשיח - מצבור).

הניחא למאן דמפיק לה ל'עליה' לגזירה שוה, כדאמרן; אלא לרבנן דמפקי לה ל'עליה' לעריות וצרות (כדאמרינן בפרק קמא דיבמות (דף ג:) 'ואשה אל אחותה [לא] תקח לצרר לגלות ערותה] עליה [בחייה] [ויקרא יח,יח] - מה תלמוד לומר? לפי שנאמר 'במה יבא עליה וגו' [דברים כה,ה]), דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת מנא להו?

נפקא להו מדמתני ליה רבי יהושע בן לוי לבריה: (במדבר טו,כט) [האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם] תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה [פטוק ל] והנפש אשר תעשה ביד רמה [מן]

האזרח ומן הגר את ה' הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה] (בעבודת כוכבים משתעי קרא, דתניא בסיפורי: רבי שמעון אומר: בעבודת כוכבים הכתוב מדבר, שנאמר [במדבר טו, לא]: 'כי דבר ה' בזה' - שבזה על דיבור ראשון שנאמר בו 'אנכי ה' אלהיך' ולא יהיה לך אלהים אחרים על פניו [שמות כ, ג-ג]); הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים: מה עבודת כוכבים שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת (דהכא כתיב 'הכרת תכרת' [במדבר טו, לא]) - אף כאן שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת.

אשכחן יחיד נשיא ומשיח, בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות (דכתיב [וחקד, ד, כז] 'ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשם') וכתיב 'תורה אחת יהיה לכם והנפש אשר תעשה ביד רמה' [במדבר טו, כט-ל] דיחיד ונשיא ומשיח בכלל 'ואם נפש אחת'; צבור מנלן?

יליף עליון מתחתון (דכתיב בפרשה למעלה [במדבר טו, כב] 'וכי תשגו', דהיינו צבור, וילמד מתחתון: מ'ואם נפש': מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות, דגבי יחיד הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים - אף צבור אין חייבין אלא בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות).

ורבי - הא דרבי יהושע בן לוי, מאי עביד ליה? מפי' ליה לכדתניא: לפי שמצינו שחלק הכתוב בין רבים (במזיד: אנשי עיר הנדחת) ליחידים: רבים בסייף וממונן אבד; יחידים בסקילה וממונן פלט, יכול נחלוק בקרבנותיהם (דכי היכי דחלוק צבור מיחידים: דקרבן צבור בעבודת כוכבים לא דמי לשום קרבן יחיד - הכי נמי נחלוק בקרבנותיהם, דלהי חלוק, דמרבין שעשו שוגגין דעיר הנדחת, דלא להוי דמי לעולם לשום קרבן, לא לצבור ולא ליחיד) ? תלמוד לומר: [במדבר טו, כט] [האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם] תורה אחת יהיה [לכם לעשה בשגגה] (דעיר הנדחת דשוגג - כיחידים דמו, ומייתי כל חד וחד שעירה כיחיד).

מתקיף לה רב חלקיה מהגרוניא: טעמא - דלא חלק הכתוב, הא חלק הוה אמינא נחלוק? מאי נייתי (אנשי עיר הנדחת רבים דבסייף) ? נייתי פר צבור? - בשאר מצות הוא דמייתו (ולא הוי חלוק, וכל שכן דבעינן חלוק בין אנשי עיר הנדחת לצבור, דהא אין צבור נעשין עיר הנדחת כלל) ! נייתי פר לעולה ושעיר לחטאת? - צבור בעבודת כוכבים הוא דמייתו! נייתי שעיר? - נשיא בשאר מצות הוא דמייתי! נייתי שעירה? - יחיד נמי היינו קרבנו (ולא הוי חלוק) ! איצטריך ('תורה אחת' [במדבר טו, כט]); סלקא דעתא אמינא: צבור מייתי פר לעולה ושעיר לחטאת, הני [אנשי עיר הנדחת] נייתי איפכא: פר לחטאת ושעיר לעולה; אי נמי [משמעות 'תורה אחת' לשיטת רבנן, דמפקי לה 'לעליה' לעריות וצרות] צריך (לחלוק בקרבן) ואין לו תקנה (לעיר הנדחת בשוגג, דאי אפשר לחלוק) - קא משמע לן ('תורה אחת' דמייתי כל חד שעירה כיחיד).

דכולי עלמא מיהת כי כתיבי הני קראי - בעבודת כוכבים הוא דכתיבי; מאי משמע?

אמר רבא, ואי תימא רבי יהושע בן לוי, ואמרי לה כדי: אמר קרא [במדבר טו, כב] 'וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה [אשר דבר ה' אל משה]; [פסוק כג] את כל אשר צוה ה' אליכם ביד משה מן היום אשר צוה ה' והלאה לדרתיכם] - איזו היא מצוה שהיא שקולה ככל המצות? - הוי אומר זו עבודת כוכבים (שכל המודה בה - ככופר בכל התורה כולה). דבי רבי תנא: אמר קרא [במדבר טו, כב] 'וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה' אשר דבר ה' אל משה, וכתיב [במדבר טו, כג] 'אשר צוה ה' אליכם ביד משה [מן היום אשר צוה ה' והלאה לדרתיכם] (דמשמע: שצוה ע"י משה, וכתיב 'אשר דבר ה' דמשמע שהיא בדיבורו של הקב"ה! כלומר ששמענו ישראל מפיו כשדבר עם משה); איזו היא מצוה שהיא בדיבורו של הקב"ה וצוה על ידי משה? הוי אומר זו עבודת כוכבים, דתנא רבי ישמעאל: (שמות כ, ב) 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים' ו'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני' - מפי הגבורה שמענו (דהיינו ששמענו בדבורו של הקב"ה, וצוה ע"י משה; בכמה פרשיות שבתורה כגון 'לא תשתחוה לאל אחר' [שמות לז, יד] - דלא שמענו אלא מפי משה); דבי רבי ישמעאל תנא:

(הוריות ח, ב)

[במדבר טו, כג] [את כל אשר צוה ה' אליכם ביד משה] למן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם (הכי משמע: 'את כל אשר צוה ה' אליכם ביד משה' - דזו עבודת כוכבים; ומנין שזו עבודת כוכבים? מדכתיב בהדיא: 'למן היום אשר צוה ה' והלאה' - שאר מצות והלאה, כלומר: מכאן ואילך לדורותיכם); איזו היא מצוה שהיא

נאמרה בתחלה (דכתיב בתחילת עשרת הדברות 'אנכי' ולא יהיה לך' [שמות כ,ב-ג] - דהיינו עבודת כוכבים) ?
הוי אומר זו עבודת כוכבים .
והא אמר מר 'עשר מצות נצטוו ישראל במרה' (דהיינו קודם מתן תורה; אלמא עבודת
כוכבים לא נאמרה תחלה) ?
אלא מחוררתא כדשנינן מעיקרא (כדברי רבי יהושע בן לוי או כדברי רבי) .

משנה :

אין (ב"ד) חייבין (קרבן) על עשה ועל לא תעשה שבמקדש (דהיינו טומאת מקדש
וקדשיו; עשה שבמקדש: 'וישלחו מן המחנה כל צרוע' [במדבר ה,ב]; לא תעשה: 'ולא יטמאו את מחניהם' [במדבר ה,ג];
שאנ"פ שהוא דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, הואיל ואין שגגתו חטאת קבועה אלא קרבן חטאת עולה ויורד -
הלכך פטור לגמרי, כדמפרש בגמרא; והאי דקתני 'אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש' - לא קא מיירי
בכהן משיח כלל, משום דהוי פלוגתא דרבי שמעון ורבי עקיבא: רבי עקיבא לא פטר ליה מפר על טומאת מקדש
וקדשיו, ורבי שמעון פטר ליה לגמרי, כדמפרש בגמרא בסוף פירקין); ואין מביאין (יחידין) אשם
תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש (דאין אשם תלוי בא אלא על ספק חטאת קבועה,
כדמפרש בגמרא; אבל בב"ד - לא איצטריך למיתנא 'אין מביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש' שהרי
אין בב"ד מביאין אשם תלוי אפילו במקום ספק חטאת קבועה, כדאמרינן בריש פירקין: 'זושה בפר ואין מביא אשם
תלוי' דכתיב באשם תלוי 'וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג' [ויקרא ה,יח]; מי שחטאתו ושגגתו שוה, יצא משיח;
ומנלן דאין חטאתו ושגגתו שוה? דכתיב 'לאשמת העם' [ויקרא ד,ג]; הרי משיח כצבור: דצבור צריכין העלם דבר עם
שגגת מעשה, לפיכך אינו באשם תלוי; הלכך: כי איצטריך - אין מביא אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש
כגון ביחיד דעלמא);

אבל חייבין (ב"ד) על עשה ועל לא תעשה שבנדה (דהוי זדונו כרת ושגגתו חטאת
קבועה), ומביאים (יחידים) אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבנדה (משום
דהוי ספק חטאת קבועה);

איזו היא 'מצות עשה שבנדה' ?

פרוש מן הנדה (בסמוך לוסתתה, כדי שלא תהא רואה בשעת תשמיש, דכתיב 'והזרתם את בני ישראל'
[ויקרא טו,לא], כדמפרש בגמרא במסכת שבועות בפרק 'ידיעות הטומאה' (דף יח:);

ומצות לא תעשה ?

אל תבא על הנדה (דכתיב [ויקרא יח,ט] 'ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב') .

גמרא :

מנא הני מילי דצבור לא מחייבי קרבן בעלמא (דצבור לא מחייבי שום קרבן בעולם
אלא במקום חטאת קבועה) ויחיד אשם תלוי נמי לא (אין חייבין אלא על ספק חטאת
קבועה) ?

אמר רב יצחק בר אבדימי : נאמר (בחטאת קבועה דיחיד) (בפרשת ויקרא [ד,כז]) [ואם נפש
אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה] ואשם (וכתיב 'והביא אה קרבנו' [ויקרא
ד,כח]) דמביא כשבה או שעירה, דאינו בעולה ויורד) בחטאת, ובאשם תלוי ואשם [ויקרא ה,יז] : ואם
נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו, ונאמר 'ואשמו'
בצבור [ויקרא ד,ג] : ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה
ואשמו; מה 'ואשם' ביחיד בחטאת קבועה (האמור בפרשת ויקרא בחטאת יחיד הוי חטאת
קבועה) - אף 'ואשמו' (האמור) בצבור בחטאת קבועה (אין מביאין שום קרבן אלא במקום
חטאת קבועה; דאילו עשאו יחיד - הוי בעולה ויורד, ונאמר 'ואשם' באשם תלוי, דכתיב באשם תלוי 'ואם נפש כי
תחטא ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו' [ויקרא ה,יז]); ומה צבור
בחטאת קבועה (כלומר: מה 'ואשמו' האמור בצבור חטאתו בקבועה דגמרי מואשם דחטאת יחיד) - אף
אשם תלוי נמי (אף 'ואשם' האמור באשם תלוי) : אין בא אלא על ספק חטאת
קבועה (לאפוקי עשה ולא תעשה שבמקדש: דאין אשם תלוי בא עליו, משום דהוי חטאת עולה ויורד ולא הוי
חטאת קבועה; ותרתי מפקינן מדברי יצחק בר אבדימי: חדא - דצבור בחטאת קבועה: דאין בב"ד חייבין על עשה ועל
לא תעשה שבמקדש; ואידך - דאין אשם תלוי בא עליו אלא על ספק חטאת קבועה: דאשם תלוי - אפילו דיחיד -
אינו בא על עשה ועל לא תעשה שבמקדש, שהרי אינו ספק חטאת קבועה) .

אמרי : אי הכי - קרבן עולה ויורד נמי ! הא כתיב (ויקרא ה,ה) והיה כי יאשם

לאחת מאלה [והתודה אשר חטא עליה] (דכתיב [ויקרא ה,א] 'נפש כי תחטא בשגגה ושמעה קול אלה' דהיינו
שמיעת הקול, [וכתיב [ויקרא ה,ב] 'או נפש אשר תגע וגו' דהיינו טומאת מקדש וקדשיו, [וכתיב [ויקרא ה,ד] 'או נפש כי
תשבע לבטא בשפתים וגו' - דהיינו בטוי שפתים דכולהו בקרבן עולה ויורד, [וכתיב [ויקרא ה,ה] 'והיה כי יאשם לאחת
מאלה' - מה 'כי יאשם' בעולה ויורד - אף 'ואשם' דכתיב באשם תלוי תהוי במקום עולה ויורד: דלהוי אשם תלוי
בא, ואפילו על ספק חטאת שאינה קבועה) !

דנין 'ואשם' מן 'ואשמו' ואין דנין 'ואשם' מן 'ואשם' .

ומאי נפקא מינה? והא תני דבי רבי ישמעאל [ספרי מצורע פרשה ז מ"ז]: (ויקרא יד, לט) **'ושב הכהן [ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירת הבית]** (ויקרא יד, מד) **ובא הכהן [וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא]** - **זו היא שיבה זו היא כִּי אֵהָ' (דהא דכתיב 'ושב הכהן' - לא תימא ושב הכהן מבית המנוגע לביתו, אלא הכי הוא: ושב הכהן מביתו לבית המנוגע, דהאי שיבה זו היא ביאה לבית המנוגע)!! ועוד - נילף מן 'ואשם' מטומאת מקדש וקדשיו, דכתיב (ויקרא ה, ב) [או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנגלת חיה טמאה או בנגלת בהמה טמאה או בנגלת שרץ טמא ונעלם ממנו] והוא טמא ואשם' (דהיינו טומאת מקדש וקדשיו - דהוא בקרבן עולה ויורד, דחטאת שאינה קבועה הוא)!!**

אמר רב פפא: דניין 'ואשם' ו'מצות ה' (דכתיב באשם תלוי 'ואשם' ו'מצות ה' [ויקרא ה, יז]) לאפוקי טומאת מקדש וקדשיו, דלא כתב ואשם ומצות ה' (מין 'ואשם' ו'מצות ה').
אמר ליה רב שימי בר אשי לרב פפא: ונילף 'ואשם' ונשיאת עון מן 'ואשם' ונשיאת עון (דכתיב באשם תלוי ולא ידע ואשם ונשא עונו) [ויקרא ה, יז], וכתיב בעולה ויורד [ויקרא ה, א] 'אם לא יגיד ונשא עונו' [ויקרא ה, ד] 'והוא ידע ואשם לאחת מאלה'; באשם תלוי כתיב 'ואשם' ו'מצות ה' אשר לא תעשינה', ובפר [וב]העלם דבר של צבור כתיב [ויקרא ד, ג] 'אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו', הלכך אמרין: מה צבור חטאת בקבועה - אף אשם תלוי אינו בא אלא על ספק חטאת קבועה? אלא אמר רב נחמן בר יצחק: דניין 'ואשם' ו'מצות ה' אשר לא תעשינה' מ'ואשם' ו'מצות ה' אשר לא תעשינה' ואל יוכיח שמיעת קול וביטוי שפתיים וטומאת מקדש וקדשיו, שלא נאמר בהם 'ואשם' ו'מצות ה' אשר לא תעשינה'.

פר העלם

ויקרא ד, יג: ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו

ויקרא ה, ד: או נפש כי תשבע לבטא בשפתיים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם לאחת מאלה:

אשם תלוי

ויקרא ה, יז: ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו

משנה:

אין חייבין על שמיעת קול ועל ביטוי שפתיים ועל טומאת מקדש וקדשיו (דכל הני הויין בקרבן עולה ויורד, כדאמרין לעיל: דצבור אין מביאין חטאת אלא בקבועה), והנשיא כיוצא בהם (דאינו בקרבן עולה ויורד) - דברי רבי יוסי הגלילי (טעמא דרבי יוסי הגלילי מפרש בגמרא);
רבי עקיבא אומר: הנשיא חייב בכולן (בקרבן עולה ויורד), חוץ משמיעת הקול (שאין שמיעת קול חל עליה): שהמלך לא דן ולא דניין אותו [לא מעיד ולא מעידין אותו] (כדתנן במסכת סנהדרין בפרק כהן גדול (דף יח.); ורבי עקיבא - במשיח לא פירש במתניתין ופירש בברייתא, כדאמרין בברייתא: תניא: רבי עקיבא אומר: משוח פטור מכולן מקרבן עולה ויורד, ומביא על כולן פר, כדאמרין בסוף פירקין; דרבי עקיבא לא פטר ליה מפר) (ובדין הוא דלא איבעי למיתנא: דהא תנא לעיל אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש' ואמרין: משום דבעי צבור בחטאת קבועה, וטומאת מקדש וקדשיו הוי בעולה ויורד, והוא הדין על שמיעת קול ועל בטוי שפתיים, דלא הוי חטאת קבועה, דבית דין פטור; והאי דקתני הכא אין ב"ד חייבין על שמיעת קול כו' - משום דבעי אפלוגי רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא).

גמרא:

אמר עולא: מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי? - אמר קרא: [ויקרא ה, ה] והיה כי יאשם לאחת מאלה [והתודה אשר חטא עליה] (דאשמיעת קול ובטוי שפתיים וטומאת מקדש וקדשיו קאי, וקסבר רבי יוסי הגלילי: כי יאשם לאחת - הכי משמע): - כל שמתחייב באחת - מתחייב בכולן (כל שיש באחת, כלומר: כל שמצווה בכל אחת ואחת - מתחייב בקרבן בכולן), ושאיין מתחייב באחת - אין מתחייב בכולן (ונשיא, הואיל ואינו מתחייב באחת מהן, דהיינו בשמיעת קול - אין מתחייב בכולן; דפטור מכולן).

ואימא ('כי יאשם לאחת' הכי משמע): מתחייב באחת מהן ואע"פ שאין מתחייב בכולן (כי אפשר שיהא מתחייב אפילו באחת מהן, אע"פ שאין מתחייב בכולן הוי חייב? ונשיא נמי: אע"פ שאינו חייב בשמיעת קול - יהא חייב בבטוי שפתיים וטומאת מקדש וקדשיו)?

אלא טעמא דרבי יוסי הגלילי מהכא, דתניא: 'היה רבי ירמיה אומר: נאמר (בשמיעת קול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו)

(הוריות ט, א)

(ויקרא ה, ו) [ואם] לא תגיע ידו [די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה לה' אחד לחטאת ואחד לעלה] ונאמר (ויקרא ה, יא) [ואם] לא תשיג ידו [לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירת האפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי חטאת הוא] (דמשמע:) : מי שבא לידי עניות ועשירות (דפעמים עני ופעמים עשיר - הוא דישנו בקרבן עולה ויורד), יצא נשיא ומשיח שאין באין לידי עניות (דלעולם עשירים הם); נשיא - דכתיב (ויקרא ד, כב) [אשר נשיא יחטא] ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו [אשר לא תעשינה בשגגה ואשם] - מי שאין על גביו אלא ה' אלהיו (שאין על גביו שום אדון אלא ה', דהיינו מלך, ומלך לעולם עשיר הוא); משיח (וכהן גדול) - דכתיב (ויקרא כ, א) [והכהן הגדול מאחיו] [אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרם] - שהוא גדול מאחיו בנוי, בכח, בחכמה, ובעושר (בעינין שיהא גדול מאחיו בעושר, דליהוי לעולם עשיר). אחרים אומרים: מניין שאם אין לו - גדלהו משל אחיו? תלמוד לומר: והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו - גדלהו מאחיו.

כעא מיניה רבינא מרב נחמן בר יצחק: נשיא שנצטרע (לרבי ירמיה ולרבי יוסי הגלילי דעבר מנשיאותו: שאין ראוי להיות מלך כשהוא מצורע, כדאמרינן לקמן בפרק בתרא (דף י.) 'וינגע ה' את המלך והי מצורע עד יום מותו וישב בבית החפשי' דמשמע שנעשה חפשי ממלכותו) - מהו? : מידחא דחי או מיפטר פטיר (מי אמרינן פטור מקרבן עולה ויורד כשהוא נשיא, ועכשיו כשנצטרע - דעבר מנשיאותו - ליחייב? או דלמא מאי דהוי הוי כשהוא נשיא, כלומר הואיל ונדחה - ידחה כשנצטרע? לישנא אחרת: מידחא דחי להאי נשיאות מקרבן עולה ויורד לגמרי, דהואיל ונדחה - ידחה אפילו כשנצטרע? או דלמא מיפטר פטור נשיאות מקרבן עולה ויורד, ובזמן דליכא נשיאות - ליחייב, דהיינו משנצטרע)? אמר ליה: דילך או דגזא (אמר ליה: ממאי קבעית לחיוביה לאתויי קרבן כשנצטרע מממון שלך או מממון דגזא ידידיה? הוי אומר מגזא ידידיה: הוא דבעי לאתויי, וכיון דמגזא ידידיה קבעי אתויי - אמטו להכי פטור לגמרי מקרבן עולה ויורד, דהכי קאמר רבי ירמיה ורבי יוסי: "צא נשיא ומשיח שאין באין לידי עניות" - האי נשיא שנצטרע נמי אינו בא לידי עניות, דגזא ידידיה כדקאי קאי, הלכך פטור לגמרי).

תניא: 'רבי עקיבא אומר: משיח פטור מכולן' (מקרבן עולה ויורד). אמר רבא: מאי טעמא דרבי עקיבא? - אמר קרא (ויקרא ו, יג) [זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו עשירת האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר ומחציתה בערב] (דהיינו חביתי כהן משיח) - זו באה חובה לו (דחביתין באה לו חובה), ואין אחרת באה חובה לו (דעשירית האפה עולה ויורד - לא באה לו חובה, הלכך פטור מכולם: מעולה ויורד; ואמרינן לקמן דמפר לא פטר ליה רבי עקיבא; ואיכא לתרוצי דטעמא דרבי עקיבא משום דמעולה ויורד - הוא דאמעית, כדכתיב 'זה קרבן אהרן', אבל מפר - לא אמעית).

ואימא כי ממעט ליה (לכהן משיח) רחמנא - מדלי דלות (דהיינו מעשירית האפה, דכתיב [זה קרבן אהרן] [ויקרא ו, יג] - דאין אחרת באה לו חובה), ומאי ניהו? - עשירית האפה, אבל עניות ועשירות - לא מעטיה רחמנא (מדלות לא מעטיה, דעל שמיעת קול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו - לחייב כשבה או שעירה או תורין ובני יונה)?

לא סלקא דעתא, דכתיב (גבי עשירית האפה) (ויקרא ה, ו) [וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה] [ונסלח לו והיתה לכהן כמנחה] (דמשמע:) המתכפר באחת מתכפר בכולן (כל המתכפר באחת, כלומר: בכל אחת ואחת - אפילו בעשירית האפה - מתכפר בכולן: דישנו בעשירות ובדלות ובדלי דלות), ושאיין מתכפר באחת (כגון משיח דודאי אין מתכפר בעשירית האפה דכתיב 'זה קרבן' [ויקרא ו, יג]) - אין מתכפר בכולן (דאמעית נמי, דאינו בקרבן עולה ויורד כלל).

אלא מעתה, דכתיב (ויקרא ה, ה) [והיה כי יאשם לאחת מאלה] [והתודה אשר חטא עליה] - הכי נמי ד'כל המתחייב באחת' (כלומר: בכל אחת ואחת) - מתחייב בכולן, ושאיין מתחייב באחת (כגון נשיא שאין מתחייב בשמיעת הקול) - אין מתחייב בכולן (כדאמר רבי יוסי הגלילי)? אלמה תנן (והא חזק משמיעת הקול קתני, דקתני): 'רבי עקיבא אומר: נשיא חייב חזק משמיעת קול' (דאע"ג דאין מתחייב באחת מהן - מתחייב בשאר כולן)? אביי ורבא, דאמרי תרוייהו: 'מאחת' משמע ליה, 'לאחת' לא משמע ליה; ומאי שנא 'מאחת' דמשמע ליה? - דכתיב רחמנא לבסוף גבי עשירית האפה, למימרא דכל דמתחייב בעשירית האפה - מתחייב בכולן; דאי סלקא דעתך מתחייב באחת אע"פ שאין מתחייב בכולן - נכתביה להאי 'מאחת מאלה' בדלות (בתורין ובני יונה), אי נמי בעשירות (דהיינו

כשבה או שעירה; אלא מדכתב ביה רחמנא 'מאחת' גבי עשירית האיפה, למימרא דשאין מתחייב בעשירית האיפה - אין מתחייב בכולן כלל, הלכך פטור משיח מכולן, הואיל ואין מתכפר בעשירית האיפה, דכתיב 'זה קרבן' דאין אחרת באה לו חובה) ! ?

משנה :

כל המצות שבתורה שחייבין על זדוןן כרת ועל שגגתן חטאת - היחיד מביא כשבה ושעירה, והנשיא שעיר, ומשיח וב"ד מביאין פר (כדאמרינן לעיל (דף ת). 'נאמר כאן עליה ונאמר להלן לגלות ערותה עליה וכו'; ונשיא יליף ממצות יחיד: 'ואם נפש' - ילמוד תחתון מעליון) ;

ובעבודת כוכבים היחיד והנשיא והמשיח מביאין שעירה (דכתיב בפרשת 'שלח לך' בעבודת כוכבים 'ואם נפש' אחת) וגו'; וכולן בכלל 'נפש אחת' (במדבר טו, כז) הן, 'וב"ד' (מביאין) פר ושעיר' (דכתיב בפרשת 'שלח לך'; ואמר לעיל (דף ט): יליף 'מעני' 'מעני': מה להלן ב"ד - אף כאן ב"ד) : פר לעולה ושעיר לחטאת.

אשם תלוי: היחיד והנשיא חייבין, ומשיח וב"ד פטורין (כדאמר בריש פירקין דכתיב באשם תלוי (ויקרא ח, יח) וכפר הכהן על שגגתו אשר שגג: מי שחטאו ושגגתו שוה וכו') ; אשם ודאי: היחיד והנשיא והמשיח חייבין (דכתיב באשמות 'ואם נפש', ונשיא ומשיח בכלל 'נפש אחת' הן; והא דתנן לעיל (דף ת). 'אין חייבים אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת', ואשם ודאי אין שגגתו חטאת; 'וכן המשיח' הכי משמע: וכן המשיח דגבי אשם ודאי - פר הוא דלא יביא, אבל אשם ודאי יביא, כהדיוט), וב"ד פטורין (פטורים מאשם ודאי דפטורים לגמרי דאין בכלל נפש אחת) ;

על שמיעת הקול, ועל בטוי שפתים, ועל טומאת מקדש וקדשיו ב"ד פטורין (דאמר לעיל (שם): 'אין חטאת צבור אלא בקבועה' והני - עולה ויורד ניהו), והיחיד והנשיא והמשיח חייבין (בשמיעת קול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו, דכולן בכלל 'נפש אחת' הן), אלא שאין כהן גדול משיח חייב על טומאת מקדש וקדשיו - דברי רבי שמעון (מפרש בגמרא; והוא הדין דקאמר רבי שמעון 'אלא שאין הנשיא חייב על שמיעת הקול', דמלך לא מעיד ולא מעידין אותו; אלא לא אצטריך ליה למיתנא, דהא תנא ליה לעיל רבי עקיבא) ; ומה הן מביאין (נשיא בבטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו, ומשיח בשמיעת קול ובטוי שפתים) ? - קרבן עולה ויורד.

רבי אליעזר אומר: הנשיא מביא שעיר. (ושלש מחלוקות בדבר: רבי יוסי הגלילי סבר: נשיא ומשיח פטורין מכולן, ורבי עקיבא סבר: נשיא חייב בכולן חוץ משמיעת הקול, ומשיח פטור מכולן מעולה ויורד; ור"ש סבר: נשיא ומשיח חייבין בכולן בעולה ויורד, אלא שאין כ"ג ומשיח חייב על טומאת מקדש וקדשיו.)

גמרא :

תניא: 'רבי שמעון היה נותן (בהן) כלל: כל שהיחיד באשם תלוי - הנשיא כיוצא בו, משיח וב"ד פטורין ; וכל שהוא באשם ודאי - נשיא ומשיח כיוצא בהן, וב"ד פטורין ; שמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו - בית דין פטורין , נשיא ומשיח חייבין, אלא שאין הנשיא חייב בשמיעת הקול, ולא משיח בטומאת מקדש וקדשיו ;

כל שהוא בעולה ויורד (דהיינו: שמיעת קול, ובטוי שפתים, וטומאת מקדש וקדשיו) - נשיא כיוצא בו, משיח ובית דין פטורין . ' הא גופא קשיא: אמרת שאין משיח חייב בטומאת מקדש וקדשיו ; בטומאת מקדש וקדשיו - הוא דפטור, אבל בשמיעת הקול ובטוי שפתים - חייב ; אימא סיפא: 'כל שהוא בעולה ויורד נשיא כיוצא בו משיח ובית דין פטורין' ; קתני 'משיח ובית דין פטורין' : (משיח דומיא דב"ד) : מה בית דין פטורין מכולהו (משמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו, דצבור אין חטאתו אלא בקבועה) - אף משיח פטור מכולהו ! ?

(הוריות ט, ב)

קשיין אהרדי (דקתני 'אלא שאין משיח' [חייב] אטומאת מקדש וקדשיו' - הא בשמיעת קול ובטוי שפתים חייב) ! ?

אמר רב הונא בריה דרב יהושע: לא קשיא: כאן בדלות, כאן בדלי דלות (משיח פטור מכולהו, דכתיב 'זה קרבן אהרן' דאין אחרת באה לו חובה; והאי דקאמר דמשיח חייב בשמיעת קול ובטוי שפתים - כגון בדלות: בתורין ובני יונה, שעדיין לא בא לדלי דלות) ; ורבי שמעון סבר לה כרבי עקיבא בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כרבי עקיבא

בדלי דלות דפטור (מ'זה קרבן אהרן ובניו'), ופליג עליה בדלות (דאילו רבי עקיבא פטר ליה נמי בדלות, דקאמר *שאין מתכפר בעשירות האפה - אין מתכפר בכולן* ולרבי שמעון בדלי דלות - הוא דאין מתכפר, הא בדלות ועשירות מתכפר) .

אלא שאין כ"ג חייב [על טומאת מקדש וקדשיו - דברי רבי שמעון] :
אמר חזקיה : מאי טעמא דרבי שמעון (דאמר משיח אינו חייב בטומאת מקדש וקדשיו) ?
דכתיב (בטומאת מקדש וקדשיו) : (במדבר יטב) [ואיש אשר יטמא ולא יתחטא] ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל [כי את מקדש ה' טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא] : מי שקרבנו שוה לקהל (דמתכפר בשל קהל - הוא דחייב בטומאת מקדש וקדשיו), יצא זה (משיח) שאין קרבנו שוה לקהל (דאין מתכפר בשל קהל בכפרת יום הכפורים, דהוא מתכפר בפר - והם בשעיר) .
אם כן נשיא נמי - אין קרבנו שוה לקהל (דהוא מביא שעיר והם מתכפרין בפר בשאר ימות השנה, ואמאי קתני המשיח לחודיה פטור בטומאת מקדש וקדשיו, ולא נשיא ויחיד) ?
(ומשני: . הא - לאו מילתא היא, משום דהא) שוה (לקהל) בכפרה דיוה"כ .
אם כן - כהנים נמי לא שוו לקהל בכפרה דיוה"כ (דמתכפרין בפרו של אהרן, וליפטור בטומאת מקדש וקדשיו) ?
(הא לא קשיא, משום ד) כהנים שוו לקהל בשאר מצות דשנה כולה (דמתכפרים עם הצבור בפר הבא על כל המצות - הלכך חייבין בטומאת מקדש וקדשיו) !
(כהן) משיח נמי - הא שוה בשאר מצות דשנה (דכל השנה כולה, דכי הורה עם הצבור - מתכפר עם הצבור; וליחייב בטומאת מקדש וקדשיו) ?
אלא אמר רבא : אימא הכי : (מתוך הקהל), מי שחטאתו שוה ליחידים (דמחייבי בשגגת מעשה כיחידים: דיחידים שחטאו בשגגת מעשה - מייתי כל חד), ומאי ניהו (ומאן 'יחידים') ?
— קהל (דכי חטאו קהל בשגגת מעשה לחודיה, בלא העלם דבר - מייתי כל חד קרבן: דאותן השוה ליחידים בדבר זה - הוא דמחייבי בטומאת מקדש וקדשיו, יצא משיח שאין חטאו שוה ליחיד: דכי חטא בשגגת מעשה בלא העלם דבר - פטור לגמרי, כדאמרין לקמן בפרק בתרא (דף יא.) 'מעם הארץ' - פרט למשיח: דאין מביא בשגגת מעשה, והיינו דאמרין לעיל (דף ט:) 'יצא משיח שאין חטאו בשגגה'; וכיון דאין חטאו שוה ליחיד - לפיכך פטור בטומאת מקדש וקדשיו) .

רבי אליעזר אומר הנשיא מביא שעיר :
אמר רבי יוחנן : לא אמר רבי אליעזר (דנשיא מביא שעיר בידיעה, במקום עולה ויורד)
אלא בטומאת מקדש וקדשיו, הואיל ונאמר כרת בו כבקבועה (כלומר:
כבחטאת קבועה; דקסבר רבי אליעזר דכי היכי דבמקום שחייבים על זדון כרת ועל שגגתו חטאת, דהיינו במקום חטאת קבועה - נשיא מביא שעיר, הכי נמי היכא דחייב לה על זדון כרת ועל שגגתו עולה ויורד - מביא שעיר, הואיל ודמי לחטאת קבועה לענין כרת; אבל בשמיעת קול ובטוי שפתים - דאין חייבין על זדון כרת, דלא דמי לחטאת קבועה לא בזדון ולא בשוגג - מודה רבי אליעזר דנשיא אין מביא שעיר, אלא קרבן עולה ויורד כהדיוט) .
אמר רב פפא : הכי נמי מסתברא : דאי סלקא דעתא רבי אליעזר (דאמר נשיא מביא שעיר) על כולהו (שמיעת קול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו) קאמר, מכדי
שעיר נשיא ופר משיח במקום יחיד לחטאת קאי (מכדי שעיר דנשיא במקום חטאת קבועה דיחיד קאי, והוא הדין לפר כהן משיח: דבמקום חטאת קבועה דיחיד קאי, וכדתנא: *כל מצות שבתורה שחייבין על זדון כרת ועל שגגת חטאת - דהיינו חטאת קבועה - יחיד מביא כשבה או שעירה ונשיא מביא שעיר, ומשיח פר*, וכיון דשעיר דנשיא ופר כהן משיח במקום חטאת קבועה דיחיד קיימי, אי אמרת אכולהו קאמר רבי אליעזר דנשיא מביא שעיר אף על גב דלית בהו כרת כבקבועה) - ניתני נמי 'משיח מביא פר בשמיעת קול ובטוי שפתים' (כי דיניה, אף על גב דלית בהו כרת כבקבועה) ! ? - אלא
מדלא קתני 'משיח' - שמע מינה אטומאת מקדש וקדשיו קאי, דמשיח פטור (מדלא קתני הכי - שמע מינה דאטומאת מקדש וקדשיו קאמר רבי אליעזר דנשיא מביא שעירה, הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה; והאי דלא קתני 'ומשיח מביא פר בטומאת מקדש וקדשיו הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה' - משום דמשיח פטור לגמרי בטומאת מקדש וקדשיו, דסבר לה כרבי שמעון דפוסר) .

אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא : ממאי ? דלמא רבי אליעזר
אכולהו קאי (דנשיא מביא שעיר אפילו שלא במקום כרת), (והאי דלא קתני נמי 'משיח מביא פר בטומאת מקדש וקדשיו ובשמיעת קול ובטוי שפתים' - משום) ובמשיח סבר לה כרבי עקיבא
דאמר משיח פטור בכולן (משמיעת קול ובטוי שפתים; ולעולם אכולהו קאי רבי אליעזר דנשיא מביא שעיר) ! ?
אמר ליה : ורבי עקיבא - מי פטר ליה (למשיח) מפר (כי קאמר רבי עקיבא משיח פטור מכולן: מטומאת מקדש וקדשיו ובשמיעת קול ובטוי שפתים - כגון להביא קרבן עולה ויורד, אבל להביא פר - מחייב!) ? (וכיון דמחייב בפר - אם כן ניתני נמי רבי אליעזר 'משיח מביא פר בשמיעת קול ובטוי שפתים'! אלא

מדלא קתני הכי - שמע מינה דאטומאת מקדש וקדשיו קאי רבי אליעזר דנשיא מביא שעיר, הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה; והא דלא קתני 'ומשיח מביא פר בטומאת מקדש וקדשיו' - משום דסבר לה כרבי שמעון דאמר דאין כהן משיח חייב בטומאת מקדש וקדשיו. (ותו לא מיד) (ותו ליכא למיקשי ולא מיד).

אמר רבי יוחנן: מודה רבי אליעזר שאין מביא אשם (אף על גב דקאמר רבי אליעזר 'הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה': דנשיא מביא שעיר כבחטאת קבועה - מודה רבי אליעזר לענין אשם תלוי דלאו דיניה כבחטאת קבועה: דכי היכי דאמר לעיל 'אין יחיד מביא אשם תלוי אלא על ספק קבועה' - הכי נמי אין מביא אשם תלוי על ספק טומאת מקדש וקדשיו: שאף על פי שנאמר בו כרת כבקבועה, הואיל ואינה ממש חטאת קבועה - אין מביא אשם תלוי).

תני תנא קמיה דרב ששת: אשם תלוי בא על טומאת מקדש וקדשיו (הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה).

אמר ליה: דאמר לך מני?

רבי אליעזר היא, דאמר ' (נשיא מביא שעיר) הואיל ונאמר בו כרת כבקבועה ' (וקאמר דהוא הדין לענין אשם תלוי) - מייתי נשיא שעיר עליה. (ומי מצית אמרת הכי?) והאמר רבי יוחנן 'מודה רבי אליעזר שאין מביא אשם תלוי'?

קשיא (דמתניתא דידך לא מיתוקמא דלא כחד).

הדרן עלך הורה כהן משיח